

אל השמש

יאנוש קורצ'אק, כתבים ה', עמ' 301-299
תרגום: אורי אורלב

ישראל קורצ'אק קורצ'אק
اسرائيل تقرا كورتشاك

- הוד מלכותה, הרשי לנו לנוח, תראי כמה דרדך עברנו. כל תא בגופנו זועק למנוחה.

- מי שרוצה לנוח, שישאר, שיחזר למקום שממנו בא. כל מי שכוחו עמו יבוא אחרי - השיבה.

- רחמים! - נשמעו קולות לחישה.

- קדימה! - קראו אחרים.

עיניה הגדולות והשחרות בערו כמו לפידים, מחלפותיה השחרות ירדו על גלימת הארנמן וכשנפסקו מעל המצח גלו פנים מלאי השרא, שלווים, יפים להפליא. לא היה שמץ של סמך בלתייה החירות. קו גבותיה, עמידתה הבוטחת, ראשה המורם וספתיה החשוקות בטאו גאונה, החלטיות וכוח.

היא הסתפקה הישר אל גלגל השמש והעפילה בצעדים קצובים, מדודים - למעלה, על סלעים חדים, קרים, תלולים ועירמים, על-גבי אבנים פזורות וחדות - למעלה.

המון בני אדם עלו בעקבות האשה המנהיגה. היו בהמון בני נער, מבגרים וקשישים. היו שטפסו במהירות, בפנים סמוקים, רצו בשפתיים רועדות אחרי המלכה. מבטם נעוץ בגלימת הארנמן שלה. בפניה המגלפים בפני פסל והמוארים בקרני הזקב של השמש. אחרים טפסו שחוחים, במצח חרוש קמטים, בחזה שקוע הנושם בכבדות נשימות שורקניות, ובהבעה קודרת בעיניהם השקועות והעיפות. בהמון היו רק נשים מעטות.

לעמת סלעי הענק, לעמת המרחבים ללא גבול וצוקים מרקיעי שחקים נראה ההמון קטן מאוד, אך בכל זאת היה מרשים בהדרו. האנשים עלו כנחש המתפתל בין קירות גרניט או נעו בטור כחוט דק מעל תהומות. מי שהציץ לתהום, אבד את שווי משקלו ונפל למעמקים. נשמעה רק החבטה בדממה העמקה - קול התפצחות גלגלת והתרסקות עצמות על הסלעים.

אז הופיע חיוך סלחני בלתי נתפס כמעט על שפתי המלכה, או הבעת בוז. וכאשר התחדש רחש המחאות, והקולות נשמעו רמים יותר, התגרתה בהם המלכה בלי לעצור לרגע וקראה לעברם בנימה משפילה:

- חזרו!

ההמון המשיך ללכת בעקבותיה פנוע וחרשי.

כך הם המשיכו ללכת בלי רגע של מנוחה, בשולי ערוץ שהלך ונעשה צר, גאים שהגיעו עד לשם, כל כך גבוה, מקום שעד כה לא עמדה בו רגל אדם.

פתאום נשמע קול המלה. האם הסלעים מדברים? לאזניהם הגיע קול צעדים. מה זה? מי יכול להיות כאן?

הם הבחינו בהמון אחר שניע לארד התהום מן הצד השני, המון שבראשו עמדה נערה צעירה, עליזה, שהיתה מפילה בדרך אבנים לתהום, רצה ונעצרת, נועצת את מבטה בשמש ובמעמקים.

מציאות או תעתועי דמיון?

שערה של הנערה זהר והיא חבשה עליו כתר עשוי ורדים ופרחי צפרן. היא צחקה ופטפטה לא קרנו ממנה כבד-ראש של מלכה, לא גאונה ולא עוצמה. וההמון שהלך בעקבותיה - ערב-רב עליו, הזלל, מאהב בנערה-השדה.

הם צעדו רגע שקטים ושקועים בהרהורים, ופתאום התחילו לשיר, והיא הצטרפה אליהם, פעם רצו על שפת התהום, פעם התישבו כמו הוללים עיפים, ושוב פרצו בצחוק גדול. כאשר אבד מישהו מתוך ההמון הזה את שווי משקלו ונעלם בתהום בין צוקי הגרניט, החרישו הצחוק והשירה את גניחותיו.

ההמון המשעשע הבחין באנשי המלכה. הנערה רמזה להם רמזים, תלשה את זר הנרדים מראשה והשליכה אותו לעברם, אף הוא נפל לתהום!

המלכה כנצה את גבותיה, פניה כסו סמך של כעס, נחיריה רטטו. הנערה הושיטה אליהם לשון ו"חללה" על אפה. פרח צחוק אדיר הדהד בין הסלעים.

לא הייתה דרך אחרת, משום כך לא יכלו לשנות את כוון הליכתם. מצד אחד התנשא קיר סלע, בצד השני הייתה תהום זרועה סלעים. הם מכרחים להפגש.

הם המשיכו לצעד, זועפים, סקרנים.

הערוץ הלך ונעשה צר, והם הלכו והתקרבו אל ההמון המוזר שגם הוא טפס גבוה כמוהם, למרות שעשה רשם של ערב-רב קל-דעת, אשר לכאורה המכשול הפעוט ביותר יכול להסיטו ולהחזירו מדרך המתחמים הנוראה. ולמרות זאת גם האחרים נפלו ואבדו, וגם האחרים פפות רגליהם נפצעו ולמרות הכל דהרו אל השמש.

אפשר היה להבחין עכשו ברחבה בולטת, חצובה, שם יפגשו דרכיהם.

מציאות או תעתועי דמיון? על רחבת האבן, על שפת התהום, המון חדש מתקבץ סביב איזו דמות. הם מחישים את צעדיהם. מציאות או תעתועי דמיון? זוהי לדנת בהירה עם צמות זהבות ועיניים כחלות ועמה המון בני נער, נשים, ישישים וילדים. כיצד הצליחו הם להעפיל אל הפסגות הבולתי משגות, איך עברו הם על פני התהומות, איך עמדו בקשיי מסע רצוף מכשולים וסכנות?

שלוש הפנהיגות נפגשו, אנשי ההמון התערבבו בפליאה.

- מי אתן? - שאלה המלכה העטויה ארגמן. לאיזו מטרה אתן מובילות המון בני אדם בעקבותיכן? אני מוליכה את נתיני אל האמת.

- ואני, גברת נשגבה - אמרה הנערה-השדה - אני שואפת אל היפי.

- אם כן שלשתנו צועדות באותו כוון, אל השמש, מפני שאני מובילה את אנשי אל הטוב. ומשום כך נוכל ללכת יחד.

- לעולם לא! - אמרה המלכה בגאון.

- לשם מה? - שאלה מנהיגת היפי.

- כדי להתמודד יחד - ציצה הילדה.

- לא ילדתי - אמרה המלכה וקולה נשבר לרגע - לפנינו שלוש דרכים. תבחרו אחת לעצמך.

- אני בוחרת את הפשוטה והישרה ביותר.

- ואני את דרך הסכנות הרבות ביותר - לחשה האשה בארגמן.

- אם כך אני בוחרת בדרך שבה לא אפגש את שתיכן - קראה הנערה. - קדימה! עלינו להגיע ראשונים אל השמש.

הן נפרדו. הדרך אל השמש עדין רחוקה. אולי שוב תפגשנה. הלואי שאז יצעדו יחד, בדרך אחת... אל השמש.

